EIROPAS PARLAMENTS

2004 *2009*

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

PAGAIDU
2006/0062(CNS)

5.12.2006

*****

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par priekšlikumu Padomes lēmumam par nolīguma parakstīšanu starp Eiropas Kopienu un Krievijas Federāciju par atvieglotu īstermiņa vīzu izsniegšanu (COM(2006)0188 – C6-0169/2006 – 2006/0062(CNS))

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referente: *Maria da Assunção Esteves*

PR_CNS_title4am

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums

*	Apspriežu procedūra *nodoto balsu vairākums*
**I	Sadarbības procedūra (pirmais lasījums) *nodoto balsu vairākums*
**II	Sadarbības procedūra (otrais lasījums) *nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopējo nostāju* *Parlamenta deputātu vairākums, lai noraidītu vai grozītu kopējo nostāju*
***	Piekrišanas procedūra *Parlamenta deputātu vairākums, izņemot gadījumus, kas minēti EK līguma 105., 107., 161. un 300. pantā un ES līguma 7. pantā*
***I	Koplēmuma procedūra (pirmais lasījums) *nodoto balsu vairākums*
***II	Koplēmuma procedūra (otrais lasījums) *nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopējo nostāju* *Parlamenta deputātu vairākums, lai noraidītu vai grozītu kopējo nostāju*
***III	Koplēmuma procedūra (trešais lasījums) *nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopīgo projektu*

(Norādīto procedūru izvēlas atkarībā no Komisijas ierosinātā juridiskā pamata)

Grozījumi normatīvā tekstā

Parlamenta grozījumos izmaiņas ir ***treknā slīprakstā***. Teksts *parastā slīprakstā* tehniskajiem dienestiem norāda tās normatīvā teksta daļas, kurās ir ierosināti labojumi galīgajam teksta variantam (piemēram, nepārprotami kļūdainas teksta daļas vai to izlaidumi kādā no valodām). Šie labojumu ierosinājumi jāapstiprina attiecīgajiem tehniskajiem dienestiem.

SATURS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS 5

PASKAIDROJUMS 6

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS

par priekšlikumu Padomes lēmumam par nolīguma parakstīšanu starp Eiropas Kopienu un Krievijas Federāciju par atvieglotu īstermiņa vīzu izsniegšanu (COM(2006)0188 – C6-0169/2006 – 2006/0062(CNS))

(Apspriežu procedūra)

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Padomes lēmumam (COM(2006)0188)[1],

– ņemot vērā EK līguma 62. panta 2. punkta bi) apakšpunktu un ii) apakšpunktu, kā arī 300. panta 2. punkta pirmās daļas pirmo teikumu,

– ņemot vērā EK līguma 300. panta 3. punkta pirmo daļu, saskaņā ar kuru Padome ar to ir apspriedusies (C6-0169/2006),

– ņemot vērā Reglamenta 51. pantu un 83. panta 7. punktu,

– ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu un Ārlietu komitejas atzinumu (A6-0000/2006),

1. apstiprina nolīguma noslēgšanu;

2. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt Parlamenta nostāju Padomei un Komisijai, kā arī Krievijas Federācijas un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

[1] OV vēl nav publicēts.

PASKAIDROJUMS

1. Nolīgums: priekšvēsture un apsvērumi

1.1. Priekšvēsture

ES un Krievijas Federācija augstākā līmeņa sanāksmē 2003. gada maijā Sanktpēterburgā saistībā ar ES un Krievijas nolīguma slēgšanu vienojās par atvieglotu īstermiņa vīzu izsniegšanu, kā arī par nosacījumu izskatīšanu attiecībā uz bezvīzu režīmu ilgtermiņā. Šajā sanāksmē abas puses izteica apņēmību stiprināt savstarpējās attiecības, izveidojot „kopējo telpu", tostarp brīvības, drošības un tiesiskuma kopējo telpu. Briselē 2004. gada 20.–21. oktobrī sākās sarunas ar Krievijas Federāciju par atvieglotu vīzu izsniegšanu. Šīs sarunas notika vienlaikus ar sarunām, kuras risinājās kopš 2003. gada par nolīgumu attiecībā uz nelegālo imigrantu atpakaļuzņemšanu. Ar abu nolīgumu – par vīzām un personu atpakaļuzņemšanu – noslēgšanu noteikti tiek sperts kāds solis uz priekšu, lai īstenotu šo kopējo telpu. Abu nolīgumu pilnu tekstu oficiāli parafēja 2006. gada 4. aprīlī Maskavā. Tā kā šie nolīgumi – par atvieglotu vīzu izsniegšanu un personu atpakaļuzņemšanu – ir saistīti, tie ir jāparaksta, jānoslēdz un tiem jāstājas spēkā vienlaikus. Nolīgumi parāda pieeju, kas balstīta uz savstarpēju politisku kompensāciju.

Līdz šim ES ir sākusi sarunas, kuru mērķis ir atvieglot vīzu izsniegšanas kārtību attiecībā uz Krieviju, Ukrainu, Maroku un Ķīnu. Padome 2006. gada 15. novembrī pilnvaroja sākt sarunas ar Rietumbalkānu valstīm (Maķedoniju, Bosniju un Hercegovinu, Melnkalni un Serbiju), un tās ir jānoslēdz līdz 2007. gada jūnijam. Vispirms ir jānoslēdz nolīgums ar Krieviju. Kopumā šie nolīgumi ir paredzēti tādai stratēģijai, kas stiprina saikni starp kaimiņvalstīm (izņemot Ķīnu, attiecībā uz kuru tiek izvirzīti ar tūrismu saistīti mērķi), un to nolūks ir īstenot „Eiropas kopējo telpu".

Eiropas Savienības un Krievijas attiecības ir nonākušas izšķirošā posmā. Vienlaikus ar jauna Partnerības un sadarbības nolīguma izstrādi pēc 2007. gada rodas vajadzība risināt jautājumu par cilvēktiesību stāvokli Krievijā. Pašreizējais nolīgums par atvieglotu vīzu izsniegšanu, kurš nav īpaši vērienīgs, ir piemērs pragmatiskajam veidam, kādā šīs attiecības galvenokārt attīstās. Taču ES un Krievijas sadarbības sistēma nevar darboties bez nosacījumu izpildes principa, kurš iezīmē kaimiņattiecību politiku un kurš faktiski netika ietverts 1997. gada Partnerības un sadarbības nolīgumā. Ilgtermiņa mērķi par bezvīzu režīma ieviešanu starp šīm abām teritorijām nedrīkst īstenot, nenodrošinot, ka abas nolīguma slēdzējpuses ievēro uz tiesiskumu balstītu demokrātisku valstu pamatlikumus.

1.2. Apsvērumi

Eiropas Kopienas un Krievijas Federācijas nolīgums par atvieglotu vīzu izsniegšanu veicina iedzīvotāju ceļošanu un kontaktus starp tautām. Tas radies praktiskās sadarbības un kaimiņattiecību politikas rezultātā, balstoties uz projektu kopējas Eiropas brīvības, drošības un taisnīguma telpas izveidei.

Mērķis ir uzsākt procesu un veicināt īstermiņa vīzu izsniegšanu noteiktām Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas pilsoņu kategorijām (tuviem radiniekiem, uzņēmējiem, oficiālu

delegāciju dalībniekiem, studentiem, personām, kas piedalās zinātnes, kultūras un sporta pasākumos, žurnālistiem, personām, kas apmeklē militārās un civilās apbedījuma vietas, kā arī starptautisko kravu un pasažieru pārvadājumu šoferiem).

Nolīguma galvenā vērtība ir tā, ka tas paver ceļu uz intensīvākiem Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas sakariem un ka tas veicina civilizāciju tikšanos, kā arī palīdz veidot plašāku Eiropu. Tas sekmē uzticību un dialogu, kā arī humānāku un ciešāku abu teritoriju mijiedarbību.

2. Eiropas Parlamenta loma

Nav saprotams, kāpēc Eiropas Parlamentam ir tikai novērotāja loma starptautisku nolīgumu noslēgšanas procesā. Faktiski ar Parlamentu neapspriežas līdz brīdim, kad vairs nav iespējams vai nu izmainīt nolīguma saturu, vai novērst tā parakstīšanu. EK līguma 300. pantā Parlamentam patiesi tiek dotas vienīgi tiesības apspriesties par šādiem jautājumiem. Tomēr Padomei un Komisijai no sarunu sākuma regulāri jāinformē Parlaments par to gaitu, proti, ir noteikts reālas sadarbības pienākums (līguma 10. pantā), kas attiecas ne tikai uz dalībvalstu un Kopienas iestāžu attiecībām, bet arī uz attiecībām starp Kopienas iestādēm. Parlaments turpinās aicināt Padomi un Komisiju rīkoties atbilstoši šim pienākumam un regulāri sniegt informāciju par nolīgumiem, kuri turpmāk tiks slēgti starp ES un trešām valstīm.

Parlaments atzinīgi vērtē gaidāmo *Kopienas Vīzu kodeksu* (priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, COM(2006)403), kam jāpiemēro koplēmuma procedūra un kā pamatprincipi ir jāievēro visos specifiskos nolīgumos par atvieglotu vīzu izsniegšanu.

Starptautisko nolīgumu joma un sarežģītais migrācijas jautājums, kuri ietverti šajos nolīgumos, ir saistīti ar prasību Eiropas lēmumu pieņemšanā nodrošināt demokrātisku pamatu. Konstitucionālajā līgumā attiecībā uz ES ārpolitiku arī noteikta nepieciešamā vienotība, saskaņotība un parlamentārais lēmējspēks.

3. Vispārējie nosacījumi un problēmas

3.1. Ja vēlas, lai nolīgums par atvieglotu vīzu izsniegšanu būtu sekmīgs, ir jāizstrādā reāli savstarpīguma nosacījumi. Parlaments izsaka zināmas bažas par šo nosacījumu ievērošanu nolīgumā.

3.1.2. Parlaments norāda uz tām sarežģītajām obligātajām reģistrācijas procedūrām saistībā ar visām Krievijas vīzām, kuras rada šķēršļus ceļojumiem uz un pa Krieviju. Parlaments mudina Krievijas tieslietu ministru un iekšlietu ministru, kā arī ES veltīt papildu centienus, lai garantētu līdzsvaru un savstarpīgumu un lai Parlamentu informētu par uzsāktajām iniciatīvām un veiktajiem pasākumiem. Nolīgumam par atvieglotu vīzu izsniegšanu nebūs patiesi lietderīgas ietekmes, ja arī turpmāk tiks saglabātas tās sarežģītās reģistrācijas procedūras, kuras pieprasa Krievijas atbildīgās iestādes.

Austrijas prezidentūra informēja Parlamentu, ka jau notiek sarunas saistībā ar šo procedūru vienkāršošanu un ka no Krievijas Federācijas puses ir izdarīti grozījumi attiecīgajos tiesību aktos, taču Parlaments vēl nav pārliecināts par praktiskiem rezultātiem. Komisijai un Padomei regulāri ir jāinformē Parlaments par gūtajiem panākumiem.

3.1.3. Parlaments uzskata par neatbilstīgu to, ka ceļošanai noteiktos Krievijas reģionos, tādos kā Čečenijas Republika, Krievijas austrumu reģioni un Sibīrija, ir nepieciešamas papildu atļaujas vai ka par to ir jāmaksā papildu nodevas, turpretī ar Kopienas Šengenas vīzu var ceļot bez ierobežojumiem; uzsver, ka ir jāpastiprina iesaistīto pušu savstarpējās apspriedes, lai vienkāršotu žurnālistu un NVO pārstāvju iebraukšanu Čečenijas Republikā. Tas norāda uz grūtībām, ar kādām pēdējo gadu laikā sastopas žurnālisti, garīdznieki, ārvalstu misionāri un pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvji, lai saņemtu un atkārtoti pieprasītu vīzas ieceļošanai Krievijā; izsaka cerību, ka, nolīgumam stājoties spēkā, šīs grūtības tiks pārvarētas.

3.1.4. Parlaments ierosina nopietni apspriest noteikumus par iepriekšēju oficiālu ielūgumu ieceļošanai Krievijā no Eiropas Savienības, kā arī tos izņēmumus attiecībā uz dalībvalstīm, kuri piemērojami saistībā ar šiem noteikumiem. Ielūgumi nedod ceļojumam nekādu pievienoto vērtību, bet veicina korupciju. Parlaments arī norāda, ka nav loģiski izslēgt no nolīguma tūristus, kuri iepriekš nav pārkāpuši noteikumus saistībā ar vīzu.

3.1.5. Parlaments pauž nožēlu, ka nolīguma 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā saistībā ar daudzkārtējām ieceļošanas vīzām nav iekļauta Eiropas Parlamenta deputātu kategorija, jo viņu statuss saskaņā ar Līgumiem garantē tādas pašas privilēģijas un imunitāti kā dalībvalstu parlamentu deputātiem. Tāpat tas izsaka nožēlu, ka 11. pantā attiecībā uz diplomātisko pasu turētājiem netiek iekļautas Eiropas Savienības *laissez-passer* (caurlaides), kuras ir izsniegtas Eiropas Parlamenta deputātiem.

3.1.6. Eiropas Savienībai ir jāpastiprina dialogs ar Krieviju, lai pieņemtu Eiropas Savienības politikai atbilstīgu Krievijas vīzu politiku. Parlaments mudina Komisiju sniegt Krievijas atbildīgajām iestādēm nepieciešamās speciālās zināšanas, lai Krievija varētu reāli īstenot savstarpīguma nosacījumus vīzu pieteikumu apstrādes procesā.

3.2. Eiropas atvieglotas vīzu izsniegšanas politika, kuras mērķis ir veicināt kaimiņattiecības un sakarus, kā arī novērst šķēršļus trešo valstu pilsoņu ceļošanai Eiropas Savienības telpā, var būt saskaņota politika tikai tad, ja tiek ņemti vērā gan iekšējie, gan ārējie aspekti. Parlaments norāda, ka šajā kontekstā ārkārtīgi nozīmīga būs Kopienas Vīzu kodeksa ieviešana. Šajā kodeksā nav skarts nolīgums ar Krieviju par atvieglotu īstermiņa vīzu izsniegšanu.

Noslēdzot starptautiskus nolīgumus, Komisijai un Padomei ir jāņem vērā gan spēkā esošie Kopienas tiesību akti, gan arī tie, kuri tiek gatavoti.

3.2.1. Parlaments atgādina, ka 2005. gada 20. decembrī Pastāvīgo pārstāvju komitejā (*COREPER*) attiecībā uz ES vīzu politiku pieņēma kopējo nostāju, kurā definēti nolīgumu slēgšanas kritēriji saistībā ar atvieglotu vīzu izsniegšanu, tādi kā ārpolitikas mērķi, iepriekšējie nolīgumi attiecībā uz personu atpakaļuzņemšanu, jau esošo divpusējo nolīgumu īstenošana, drošības jautājumi un migrācijas plūsmas. Parlamenta rīcībā nav informācijas, vai Komisija un Padome ir veikušas šādu novērtējumu saistībā ar ES un Krievijas nolīgumu. Tāpēc Parlaments lūdz Komisiju informēt to par nolīguma noslēgšanai nepieciešamā novērtējuma rezultātiem. Parlaments arī norāda, ka tam jābūt informētam par šādu novērtējumu saistībā ar visiem nolīgumiem par atvieglotu vīzu izsniegšanu, ko turpmāk noslēgs ES un trešās valstis.

3.3. Attiecībā uz vīzu politiku ES ārpolitikā ir jāizvirza nosacītības pamatprincips.

3.3.1. Tāpat kā Eiropas kaimiņattiecību politikā, arī Eiropas Savienības un Krievijas attiecībām ir jābūt pakļautām nosacītības principam. Saskaņā ar šo principu netiek pieļauti vīzu atvieglojumi vai bezvīzu režīms, ja netiek nodrošināta atbilstība demokrātijas principiem un tiesiskumam.

3.3.2. Pretēji Eiropas Parlamenta nesen paustajai nostājai attiecībā uz sarunām un starptautisku nolīgumu slēgšanu ar trešām valstīm nolīgumā ar Krieviju par atvieglotu vīzu izsniegšanu nav iekļauta savstarpēja „cilvēktiesību un demokrātijas klauzula", kuru pārkāpjot šis nolīgums varētu tikt apturēts vai atcelts.

Parlaments norāda, ka tā *rezolūcijā par Cilvēktiesību un demokrātijas klauzulu ES nolīgumos* (2005/2057(INI)) noteikts, ka cilvēktiesību un demokrātijas klauzula ir jāiekļauj „visos jaunajos nolīgumos starp Eiropas Savienību un trešām valstīm (gan rūpnieciski attīstītām, gan jaunattīstības valstīm), tostarp arī nozaru nolīgumos, tirdzniecības, tehniskās un finanšu palīdzības nolīgumos, līdzīgi kā to veica ar ĀKK valstīm".

3.3.3. Mērķim ieviest ilgtermiņā bezvīzu režīmu starp Eiropas Savienību un Krieviju arī ir jābūt atbilstīgam tam pašam nosacītības principam, kurš attiecas uz kaimiņattiecību nolīgumiem starp ES un trešām valstīm. Lai gan Krievija nav iekļauta šajā politikas jomā, Komisija tās paziņojumā par attiecībām ar Krieviju (COM(2004)106) ir paudusi, ka pasākumiem šajā jomā ir jābūt atbilstīgiem ES kaimiņattiecību politikai un tajos jāiekļauj šīs politikas attiecīgie elementi.

Šis princips ir ietverts arī Padomes Regulā (EK) Nr. 539/2001, kurā ieteikta metode, kas balstās uz reģionālu politikas saskaņošanu saistībā ar bezvīzu režīmu starp ES un trešām valstīm.